

se alterum amplexibus constringe-
bant. nec faciri poterant. **R**ettulit
autē **J**osaphat barlaam omnia q̄
acciderant. **E**t ille immensas gr̄as
egit deo. **M**ansit autē **J**osaphat ibi
annis multis in abstinentia mirabili
et virtute. **T**andē opletis dieb' bar-
laam i pace quieuit. **J**osaphat igit̄
anno xxv. regnū deserens xxxv. an-
nis eremiticuz laborem subiit. et sic
multis clarus virtutib' in pace quie-
uit. et cū corpore barlaam posit' fu-
it. **Q**uod audiens rex **B**arachias
illuc cū magno exercitu venit. et cor-
pora reuerent' assumēs in ciuitatez
suā transtulit ad quorū tumulū mi-
racula multa fiunt.

De sancto Pelagio.

Pelagius papa mltē sancti-
tatis fuit. ac in pontificatu
laudabilē se gerēs. **T**andē
plenus bonis opibus in pace quie-
uit. **N**on fuit autē iste **P**elagius pre-
decessor sancti **G**regozij. sed alius
ante ipm. **H**uic enī **P**elagio succes-
sit **J**ohes tertius. **J**ohi **B**enedict' **P**elagius.
Pelagio **G**regozius. **T**pe ergo hui' **P**elagij lon-
gobardi in italiā venerūt. et qz mul-
ti hmōi hystoriā ignorare pbanē.
Ideo h' eā inserendaz decreui. put
i hystoria longobardoꝝ quā pau-
lus lōgobardoꝝ hystoriograph' **o**-
pilauit. et in diuersis libris et chro-
nicis explanata habet. **V**ens enīz
q̄dam erat germanica plurimū po-
pulosa. que de litorib' oceani par-
te septentrionali egressa cū de scan-
dinaria insula p belloꝝ mltā certā-
mia diuersazqz trāz circuit'. tādē
pannoniā deuenissent vltra nō au-

dens procedere. sibi in ea perpetue
habitationis sedez instituit. **H**ic pri-
mo ymuli postea **L**ongobardi ap-
pellati sunt. dū autē adhuc residerēt
in germania. **A**gamon rex **L**ongo-
bardoꝝ septē pueros in piscinaz a
meretrice ad necandum p̄ictos in-
uenit. quos vno partu dicta mere-
trix ediderat. **Q**uos cū rex casu re-
pertos cū hasta admirās reuolue-
ret. vnus eoz hastam manu tenuit.
Quem rex videns et stupens nutri-
ri fecit. et **L**amissionem vocauit ma-
gnū eū esse futurū prenunciās. qui
tante p̄bitatis extitit q̄ mortuo re-
ge lōgobardi eū regē fecerūt. **P**er
ferme idem t̄pus. s. anno dñi ccccix.
dū q̄daz ep̄s arrianus vt ait **E**u-
tropius quēdā noīe **B**arnabā ba-
ptizare volens diceret. **B**aptiso te
Barnaba p̄ filiū in spiritu sancto.
filiū et spiritum sanctū minozē patre
per hoc oñdere volens sbito aqua
disparuit. et baptisandus ad ecclesi-
am confugit. **P**ost h' longobardis
his preerat q̄dam rex nomine **A**lbu-
inus vir quidem fortis et strēnuus
qui euz rege **G**ibitanoꝝ plium ge-
rens eius exercitū vtriuqz et regem
interfecit. **Q**uapropter fili' predicti
regis occisi. qui sibi in regnū succes-
serat in vltionez patris sui vtra **A**-
lbuinū manu armata p̄cessit. cōtra
quē **A**lbuinus exercitū suuz mouit
et ipsū superans interfecit. **F**iliā qz
suam nomine rosimundā captiuaz
ducens. in vxorem accepit. **S**ed et
de capite ipsi' regis cupam sibi pa-
rauit. quam argento circūcludens
inde bibebat. **I**n illis autē diebus
Justin' minor imperium guberna-

bat. Qui quendam principē Eumichuz hēbat q̄ dicit̄ narses. vir q̄dē nobilis ⁊ strēnuus. q̄ cōtra gothos qui ytalīā inuaserāt p̄cedēs ip̄os sup̄auit et regem eoz totīā flagellū dei occidit et vniuersā italiā pacatā reddidit. Qui p̄ magnis beneficis magnā inuidiaz pertulit a romanis. Quā p̄pter apud impatorē false accusatus a p̄fato impatore depositus est. Uxor quoq; impatoris nomine sophia hāc contumeliā sibi misit q̄ cū cū ancillis suis faceret filare et lanaz pensa diuidere. Ad hec v̄ba narses respōdit. Et ego talem telam tibi ordiri procurabo quam donec vixeris deponere nō valebis. Neapolim ergo Narses secedens longobardis mandauit vt paup̄ima p̄ānonie rura desererent ⁊ ad ytalie fertile solū possidēdū cōfluere. Quod audiēs albinus p̄annoniā deseruit et ab anno domini 768. cū longobardis ytalīā intrauit. Erat autē eis cōsuetudo longas valde barbas deportare. Unde cū quōdā vice vt aiunt exploratores ad eos veniē deberēt p̄cepit albinus vt oēs multres solutos crines circa mentū circūducerent. vt barbati homines ab exploratoribus crederent. Et inde longobardi a longis barbīs postmodū sunt vocati. Barba enī in eorū lingua barbā sonabat. Alij dicit̄ q̄ cū imolij andalis pugnaturi essent ⁊ ad quendam q̄ habebat spiritū p̄pheticē accessissent vt p̄ eoz victoria exoraret et eis benediceret. de consilio vorzis iuxta fenestrā i q̄ mane ad orientem orabat se posuerūt ⁊ mu-

lieres circa mentū circūducē capillos de eius cōsilio p̄ceperūt. Cū ergo ille fenestram aperies eos vidisset. exclamauit. Qui sūt isti longobardi. Et vxor sua adiunxit. vt q̄b̄ nomē dederat victoriā cōdonaret. Ingressi ergo ytaliam omnes pene ciuitates ceperunt cunctis habitatoribus interfecit. Papiā autē tribus ānis obsessam tandem ceperunt. Rex autem albinus iurauerat se oēs xp̄ianos occisurū. Unde cū papiā intrare deberet. equus ei⁹ ante portaz ciuitatis genua figēs quātūcumq; calcarib⁹ vrgeretur surgere nō valebat quūq; ad monitionem vnius cristiani rex iuramentum mutaret. Mediolanum gō longobardi ingressi. totam pene ytaliam infra breue spatiū temporis sibi iugarunt p̄ter romā et romaniolā que romaniola vocata est quasi altera roma ex eo scilicet q̄ rome semper adheisset. Cum ergo rex albinus verone esset et quoddam magnum diuiniū preparass̄. ciphuz suum quem de capite regis fecerat afferri faciens cum eo bibit et vxorem suam nomine rosimūdam de eo fecit bibere dicens. Bibe cū patre tuo. Quod cū rosimūda didicisset. Odiū magnū cōtra regē cepit. Erat autē regi dux quidā qui quondā domicellā regine carnaliter cognoscebat. At regina absēte rege quādam nocte ancille sue cubiculū intrans. p̄dicto duci ex p̄sona ancille mandauit vt ad se illa nocte deberet accedere. Qui cū venisset regina p̄dicto duci se supposuit. et postmodū dixit ei. Scis que sum. Cum

ille se esse amicam suam diceret. illa ait **N**equā. s̄ sū **R**osimūda. **T**erte talē rē hodie ppetraſti q̄ aut **A**lbuinū occides. aut ei⁹ gladio interi bis. **V**olo ergo vt de viro meo qui patrem meū occidit et de eius capite cupā faciens me in eadē bibē fecit. me debeas vindicare. **C**ui cū ille non adquiesceret. aliu⁹ tamen se inuenire promisit qui hoc negociu⁹ ppetraret. **U**nde illa arma subtrahens. spatam illi⁹ q̄ erat ad lectuli caput ne tolli aut euaginari posset fortit̄ colligauit. **C**ū ergo rex i strato dormiret homicida in ei⁹ cubiculū introire conaſ. **Q**ū rex sentiens de strato exiit et spatā arripiciens sed extrahē non valēs cuz scabello se viriliter defendē cepit. **S**ed cum ille optime esset armatus in regem inualuit et occidit. **A**ccipiens ergo vniuersos thāuros palaciū cū **R**osimūda vt dicit̄ **R**auēnā aufugit. **S**ed cū **R**osimūda quendā iuuenē pulcherrimū pfectuz. s. rauenne vidisset. ipsū in virū habere desiderans venenū viro in calice p̄māuit. **C**uius amaritudinē ille presentiens iubet vxori vt residuū bibat. **Q**ū cuz recusaret. ille euaginato gladio eā bibere coegit. et sic ambo ibidē perierunt. **T**andē rex quidā longobardoz noie **A**daloath baptisatus ē et fidē christi suscepit. **S**ed et **T**heodolina longobardoz regina christianissima et deuota apud mediol pulcherrimū oratoriū constituit. **A**d quā **G**regl. libros dyal. transmisit. **Q**ue virū suū nomine **A**gisulphuz primo ducem taurinēsem. sed post

modū longobardozum regem ad fidem conuertit et cum romano imperio in ecclesia eum habere p̄ceſ fecit. **S**ic q̄ in festo sanctoruz **S**eruasij et **P**rothasij facta ē pax inter romanos et longobardos. **E**t ideo **G**regl. in eodē festo cantari instituit in officio missē. loquet̄ dominus pacem zc. **I**n natiuitate quoq̄ **J**ohannis baptiste p̄dictoz par et cōuersio ampli⁹ cōfirmata fuit. **T**heodolina v̄o in beatū **J**ohem specialem deuotionez hēbat. cui⁹ meritis gentis sue ouersionem ascribens p̄dictū oratorium apud mediolanū etiam fabricauit. **E**ius q̄ gētis **J**ohannē patronū et defensorē esse cuidam viro sancto reuelatum fuit. **M**ortuo gregorio successit ei **S**abinus et **S**abino **B**onifacius tertius. et **B**onifacio iij. **B**onifacius quartus. **A**d cuius p̄ces **F**ocas imperator donauit ecclē christi p̄theon circa annos dñi. dcc. **E**t ad p̄ces tertij **B**onifacij primus statuit romanā sedem esse caput oim eccliarū. **N**am ecclesia constantinopolitana se primam omniū ecclesiarū scribebat. **H**ui⁹ **B**onifacij tpe mortuo **I**foca et regnante **I**shonozio circa annos dñi. dcc. **M**achumeth pseuodopropheta et magus agarenos siue ysmaelitas. i. saracenos **B** mō decepit sicut legitur in quadam historia ipsius et in quadā chronica. **C**lericus quidā valde famosus cū in romana curia honozem quez cupiebat assequi n̄ potuisset. indignatus ad ptes transmarias pfugiēs innumerabiles sua simulatōe ad se

attraxit. Inueniēs qz magumeth dixit ei qd eū illi populo preficere vellet. Nutriēs qz columbam grana ⁊ hñoi in auribus magumeth ponebat. Columba autē sup eius humeros stans de aurib⁹ eius cibum sumebat. sicqz iam assuefacta erat qd quādocunqz magumeth videbat. protin⁹ super humeros eius profiliens rostrū in eius aure ponebat. **P**redictus g⁹ vir populū duocās. dixit se illū sibi velle preficere. quez spūsanct⁹ in specie colūbe mōstraret. **S**tatinqz colūbā secreto emisit ⁊ illa sup humeros machumeth qd cū alijs astabat euolās rostrz in ei⁹ aure apposuit. **Q**d popul⁹ videns spūsanctū eē credidit qui sup eū descēderet. ac in eius aure vba dei inferret. **E**t sic magumeth saracenos decepit. **Q**ui sibi adherētes regnū plūdis ac orientalis impñ fines vsqz ad alexandriā inuasērunt. **H**oc quidē vulgariter dicitur. h̄ verius ē qd inferius habet. **M**agumeth g⁹ p̄p̄ri as leges confingēs ipas a spūsanctō qd i specie colūbe qd sepe vidēte p̄plo sup eū volabat se f̄cepisse mētiebatur. **I**n quibus quedā de vtroqz testamento inseruit. **N**ā cuz in primeua etate mercimonia exerceret. et ap̄d egiptuz et palestīnā cuz camelis p̄geret. cuz iudeis et xp̄ianis sepe conuersabatur a quibus tā vetus qz nouuz didicit testamētū. **U**nde h̄m ritū iudeorū circūcidunt saraceni. et carnes porcinas non comedunt. **C**ui⁹ rationē cū vellet machumeth assignare dixit qd ex fimo camelii porcus post diluuiū fuerit p̄

creatus et ideo tanqz immund⁹ a mundo populo ē vitādius. **C**ū xp̄i anis autē cōueniūt. qz credunt vnū solū deū omnipotētē oīm creatorē. **A**fferit etiā pseudo p̄pheta vera qd dādam falsis immiscēs qd moyses fuit magn⁹ p̄pheta. sed ch̄rist⁹ maior et summus p̄phetaz nat⁹ ex v̄gine virtute dei absqz semie hoīs. **A**it qd qz in suo alcharano qd xp̄s duz ad huc puer esset de limo t̄re volucres p̄creauit h̄ venenū immiscuit quia ch̄ristū nō vere passū nec vere resurrexisse dixit sed aliū hoīem quendā sibi silem h̄ egisse vel passuz esse docuit. **Q**uedā at̄ matrona nomine **C**adigam qd p̄cerat cuidam puentic. cerotania nomine. vidēs hominem iudeorum ⁊ saracenorum contubernio vallari cōstabat in illo maiestatem. diuinā latere. **E**t cuz esset vidua ip̄m in maritū accepit. **E**t sic **M**achumeth toti⁹ illi⁹ puincie p̄ncipatū obtinuit. **I**lle autē suis p̄stigijs non solum dominam p̄dictam sed et saracenos adeo dementauit vt se messyaz i lege p̄missū publice fateretur. **P**ost h̄ **M**achumet cepit frequentē cadē in epilētica passione qd **C**adigam cernēs plurimū cōstabat eo qd impuro et epilentico hoī nup̄sisset. **Q**uaz ille placare desiderās talib⁹ cā sermonibus demulcebat dicēs **G**abrielē archanglīm frequentē mecū loquētē cōtemploz. **E**t nō ferens splendorē vult⁹ ei⁹ in me deficio et tabesco. qd sic esse mulier et ceteri crediderunt. **A**libi tamē legitur qd fuerit quidā monachus. qui **M**achumetum instruxit nomine

Sergius. qui in errore Nestorij de
cidens dū mōchus fuisset expulsus
in arabiaz venit et machumeto ad
hesit. Licet alibi legat̄ q̄ fuerit ar/
chidiacon⁹ in p̄tibus antiochie de/
gens. **E**t fuit vt asserunt iacobita.
q̄ circuncisionez p̄dicauit. ch̄istūq̄
non deū s̄ hōiem tm̄ iustū ⁊ sanctū
de sp̄sco ceptū ⁊ de x̄gine natū
affirmauit. que oīa saraceni credūt
Predictus ergo **S**ergius machu/
metum de nouo et veteri testamen/
to ac plura edocuit. **M**achumetus
enim vtroq̄ parente orbat⁹ sub pa/
trui sui cura puericie ānos agebat
Multoq̄ tempore cum vniuersa gē/
te sua arabum idolorum cultui de/
seruiuit quemadmoduz in alchora/
no suo testatur deuz sibi dixisse **O**/
phanus fuisti et suscepi te. **I**n idola/
trie errore diu mansisti. et inde edu/
xi te. pauper eras et locupletauī te
Uniuersa enim gens arabum cum
machumetis veneret pro dea cole/
bat. **E**t inde ē q̄ adhuc sexta feria
apud saracenos in magna venera/
tione habet̄ sicut apud iudeos sab/
batū. et apud ch̄istianos dies dñi/
ca colitur. **M**achumetus ergo pre/
dicte cadigan vidue locupletatus
diuicijs in tantaz prozupit mentis
audaciam vt regnum arabum sibi
cogitaret vsurpare. **S**ed cum vide/
ret se per violentiam assequi nō va/
lere. **M**axime cum a tribulibus suis
q̄ eo maiores fuerant despiceretur
prophetaz se fingere voluit. **E**t q̄s
non poterat subiugare p̄ potentiā
saltem per sanctitatez attraheret si/
mulatā. **P**redicti q̄ **S**ergij viri val

de prudentis consilij adherabat.
Ipsū enim abscondite manere faci/
ebat et ab eo requirebat ⁊ populo
referebat. ac gabrielez archangelū
eū nominabat. **E**t sic **M**achumetus
totius illi⁹ gentis p̄phetam se simu/
lando obtinuit principatum. omnes
q̄ sibi sponte vel timore gladij cre/
diderunt. **P**redict⁹ ergo **S**ergij cū
mōchus esset voluit vt saraceni mo/
nachali habitu vterent̄. s. cuculla si/
ne capucio et vt instar monachorū
multas et ordinatas genuflexiōes
facerēt. et ordinate valde orarent.
Et q̄ iudei versus occidentē. **C**h̄i/
stiani x̄o x̄sus orientē orabāt volu/
it vt sui x̄sus meridiē orarent. **Q**ue
oīa adhuc saraceni obseruant. **M**ul/
tas aut̄ leges **M**achumetus p̄mul/
gauit quas **S**ergij cū docuit. qua/
rum multas de mosaica lege accē/
pit. **S**epe nanq̄ saraceni se lauant.
et maxime cuz orare debent. veren/
da sua man⁹. brachia. os. et omnia
membra corporis abluūt vt mūdi
orare possint. **O**rātes at̄ vnum ofi/
tent̄ deū q̄ nullū eq̄lem vel s̄lez h̄z
eiusdē q̄ **M**achumetū p̄phetā. **I**n
anno quoq̄ integrum mensem ieiū/
nant. **I**eiunātes aut̄ nocturno tpe
comedūt. diurno x̄o ieiunāt. ita vt
ab illa hora diei q̄ nigrum ab albo
distingue p̄nt. vsq̄ ad solis occasū
nemo comedē vel bibē v̄ se cū vx/
oris omixtione fedari audeat. **P**ost
solis occasū vsq̄ ad sequentis diei
crepusculū sp̄ licet eis cibo et potu
⁊ p̄p̄ijs vxozibus vti. **I**nfirmi autē
ad hoc non obligantur. **S**emel at̄
per singulos annos causa recogni

tionis ad domū dei q̄ est in mecha
ire p̄cipiunt et ibi adorare. eam q̄
in cōsutilibus tegumētis circuire et
lapides per media femora p̄ oya
bolo lapidādo iactāe. Quā domū
adā dicunt cōstruxisse omnib⁹ filijs
ei⁹ et abrahā et ysmaheli locū orō
nis fuisse. demū machumetus eam
domū sibi cunctis q̄ gētibus suis
tradidisse affirmāt. Omnes carnes
preter porcinas sanguinē et morti
ciniū comedere p̄nt. Quatuor legi
timas vxores insumul eis habē licz
et quālibz vsqz tercio repudiare ⁊
rursus recipe. ita tñ vt quaternari
um numez nō transcendat. Emp
ticiales ho atqz captiuas quot vo
lunt habere licituz est et eas vende
re possunt cū volunt. nisi earū aliqz
impregnassēt. Cōceditur eis de p̄
pzia cognatione h̄re vxores. vt s̄a
guinis ples accrescat et forti⁹ iter
iplos amicitie vinculū astringatur
Circa possessiones repetendas ob
seruāt vt actoz testib⁹ p̄bet ⁊ reus
iuramento se cōp̄obet innocentez
Cuz adultera deprehēl⁹ cū ea pari
ter lapidatur. cū alia autē fornicā
tus. 80. verberibus plectit. Machu
met⁹ tamen dixit sibi a dño angelo
gabriele nunciante fuisse cōcessum
q̄ ad alioz vxores accedē posset
vt viros virtutis ⁊ p̄phetas genēa
ret. Quidā autē seruus ei⁹ cū vx
orz pulcrā haberet et sibi ne cū do
mino suo loq̄retur iter dixisset. qua
daz die ipsaz cū eo loquētez iuenit
et p̄tinus eā a se reiecit. Quā Ma
chumetus recipiens. inter alias vx
ores suas cōnumerauit. Timēs ho

ex hoc murmur populū. cartam de
celo sibi delataz cōfinxit. In qua cō
tinebatur q̄ si aliquis vxorē repu
diaret eius esset vxor qui eā susce
pissz. Qd sarraceni vsqz hodie pro
lege obseruant. Fur autē prima et
secūda vice verberib⁹ plectit. tercia
manus eius p̄sciditur. quarta pe
dis truncatiōe puni⁹ a vino semp
abstinere iubetur. Seruantib⁹ hec
⁊ alia legis mandata p̄misit deus
vt asserunt paradysum. i. ortū delici
arum aquis p̄ter fluentib⁹ irriga
tum. in quo sedes habebunt p̄petu
as. nec frigore aut estu aliquo affli
gent. oib⁹ ciboz vescent generib⁹
quicq̄ appetierit corā se statim inue
nient. sericis vestimētis oib⁹ colorib⁹
iduent et v̄ginib⁹ speciosissimis
coniungentur. In delicijs omnib⁹
accubabunt. Quibus āgeli pincer
naz more cū vasis aureis et argē
teis de ambulabūt in aureis lac et
argenteis vinuz deferentes et dicē
tes. Commedite et bibite in leticia
tria flumina. s. lactis mellis. et vini
Optima azomata eos habere dixit
machametus in paradiso. et q̄
pulcerrimos angelos sunt visuri ⁊
adeo magnos q̄ ab vno oculo ā
geli vsqz ad aliū sit spaciū itineris
vnius diei. Non credentibus vero
deo nec machumeto erit vt asserūt
in fernalis pena sine fine. Quibuscū
qz autez peccatis quib⁹ obligatus
fuerit si tpe mortis deo et Machu
meto crediderit i die iudicij machu
meto interueniente vt asserunt sal
uus erit. Hunc pseudo prophetaz
sarraceni tenebris inuoluti. spiritū

religiose discooperiens os brachij
eius fregit. et cupide rapuit. q̄ mor
in amentiam versus est. **C**irca an
nos domini dclxxxviii **B**eda vene
rabilis presbyter et monachus in
anglia claruit q̄ licet catalogo san
ctorum computetur. tamē ab eccle
sia non sanctus. sed venerabilis ap
pellatur **E**t hoc duplici de cā. **P**ri
ma cum pre nimia senectute eius o
culi caligassent. habebat vt aiunt
quendā ductorez a quo per villas
et castella se duci faciebat. et vbiqz
verbum domini p̄dicabat **Q**uadā
vice dum per quandam vallem la
pidibus plenam transirent. eius di
scipulus derisionis causa eidem di
xit q̄ ibi esset magnus populus cō
gregatus. qui eius predicationem
hlyenter et auide expectabat. **T**unc
ille feruenter predicare incipiēs. cū
in fine per omnia secula seculozum
conclusisset. mor vt aiunt alta voce
lapides clamauerūt **A**men venera
bilis pater. **Q**uia igitur eū venera
bilem miraclo ipsi lapides vocaue
runt. ideo venerabilis pater appel
latur. **V**el vt alij asserunt ei angeli
responderūt **B**ene venerabilis pa
ter dixisti. **S**ecunda causa est quia
post eius mortem quidam clericus
sibi deuotus quendāz versū edere
cupiebat quez in eius tumulo face
re sculpi volebat. ita incipiens. hac
sunt in fossa. volens versum taliter
terminare. **B**ede sancti ossa **E**t qz
talem finem versus congruitas nō
patiebatur. qz sedula mente reuolue
ret. nec congruum finez videret. dū
quadam nocte multū super hoc co

gitans mane ad tumuluz p̄perassz
angelicis manibz versū taliter repperit
sculptū qz finituz **H**ac sunt in fos
sa **B**ede venerabilis ossa. **E**t cor
pus apud **J**anuam congrua deu
otione colit. **P**er idem t̄ps. s. circa
annū dñi. dcc. **B**achoz rex **F**riso
niam cū baptisari deberet qz iā vnū
pedē in lauacro intinxisset. altez re
trahens introgauit **U**binam p̄les
maioz suozū essent. in inferno. an i
pariso! **E**t audiēs p̄les eē in infer
no intindū pedem retrahens **S**an
ctius est inq̄t plures qm pauiores
sequi. **E**t ita ludificatus a demone
p̄mittēte ei qz tertia die ab hinc in
comparabilia bona sibi daret. ipse
quarta die subita et eterna morte
perijt. **I**n campania italie frumē
tum ordeuz et legumina instar plu
uie de celo cecidisse refertur **P**er
idem t̄ps cum corp⁹ sancti **B**enedi
cti de mōte cassino ad mōsteriū flo
riacense et corp⁹ sancte **S**colastice
sororis ei⁹ apud ceromanas fuisset
translatū. **K**arolus magn⁹ mōch⁹
cassinēi corp⁹ **V**cti **B**enedicti ad ca
strum cassinū transferre volebat. qz
miraculis a deo oñis et francis re
sistentibus p̄hibitus fuit **E**o tpe
circa annum dñi. 100. terre motus
magnus factus est quo vrbes aliq̄
sē subuerse. alie a mōtanis ad subie
cta campestria cuz muris qz habita
tozibus suis integre et salue vltra
sex miliaria transierunt. **C**orpus
sancte **P**etronille **P**etri apostoli fi
lie transferē **I**n cuius sepulcro mar
moreo ipsius **P**etri manu scriptū le
gebatur. **A**uree **P**etronille dulcissi

apud predictā urbem sedē sibi ordi
nauit. **N**ex tñ ppter dignitatez im
peratores romani nuncupati sunt.
vsqz ad illud temp' quo romanuz
imperiu ad reges francoz transla
tum est. **P**ostea x̄o illi grecoz siue
cōstantinopolitani. isti vero roma
noz imperatores vocati sūt. **H**oc
autē de tanto imperatore fuit mira
bile qz nullam filiaz suaz q̄diu vi
xit. voluit coniugio copulare. **D**ice
bat enim eaz otubernio carere nō
posse. **E**t vt **A**lchuinus et' mgr̄ de
eo scribit licet alias felix essz. in hoc
aduerse fortune malignitatē exper
tus est satis declarans quid sup h̄
dicere vellz. **Q**uod tam̄ imperator
dissimulauit acū de eo nlla suspicio
habere. quamuis de hoc mult' ser
mo fieret. **U**n̄ et quocunqz ibat sp
eas secum ducebat. **H**ui' **K**aro
li tpe officiu ambrosianū dimissū ē
et gregorianū solennit' diuulgatuz
imperiali auctoritate plurimum ad
iuuante. **A**mbrosi' nanqz vt testat̄
Augl. in li. cōfess. cuz a **J**ustina impe
ratrice arriana pfidia depuata pa
tere et intra ecclesiā cum plebe ca
tholica insid̄is vrgere. hūnos et
psalmos instituit fm̄ mozem orizeta
lium decantari. ne populus in erro
ris tedio contabescēt. et postmodū
p̄ oēs fuit ecclesias deriuatū. **N**ex
Gregori' postmoduz supueniens
plura mutauit. addidit. et detrūca
uit. **S**ancti eniz p̄res nō statim oia
ad decorez officij p̄tinentia videre
potuerunt. sed diuersi diuersa ordi
nauerunt. **N**am misse inceptio tres
varietates habuit. **I**nchoabat eni

missa a lectione. sic adhuc in sabba
to sancto fit. postmodū **C**elestinus
papa p̄s ad introitū misse cantari
instituit. **G**regori' x̄o introituz mis
se cū cantu ordinauit et versū de il
lo p̄s qui totus canebatur retinuit.
Psalmos oliz circa araz in modū
circumstant. concordit' concinebant.
7 inde chorus dicit. **H**ec **F**lauian'
7 **T**heodorus qz alenatim institue
runt ab **I**gnacio h̄ h̄tes qd sup
hoc diuinit' fuit edoct'. **J**eronim'
p̄s et epl̄as et euangelia et ex ma
gna pte diuina officia et nocturna
preter cantuz ordinauit. **B**elasius
et **G**regori' ofones et cant' addi
derunt et lectionibus 7 euangel̄is
gradualia. cantus. et alleluia. **A**m
brosius **B**elasius 7 **G**regorius ad
missam cantari instituerunt. **I**lilarī
us addidit ad **G**la in excelsis deo
Laudam' te. et cetera que sequunt̄.
Mothesius abbas sancti **B**alli se
quentiaz p̄ neuma ipsi' alla p̄mus
oposuit. **S**z **N**icola' papa ad mis
sam eā cātari ccessit. **P**armannus
cōtract' teutonic' fecit. **R**ex om̄ps
die. iē **S**ancti spūs assit nobis gr̄a
Aue maria. **E**t anth' **A**lma redem
ptoris. **E**t **S**imon bariona. **P**etr'
x̄o de p̄postell' ep̄us fecit. **S**alue re
gina. **K**arol' vt refert **T**urpin' ar
chiep̄s erat corpe decor'. h̄ visu fe
rus. statura ei' pedū. 8. facies eius
palmū 7 dimidiū i longitudine pos
sidebat. **B**arba x̄o palmū vnum.
Ifrōs erat vni' pedis. militē armai
tū sup equū sedentē a d̄rice sil' cum
equo vno icū cum spata scindebat
Quatuor ferraturas equoz sil' fa

cile manibus extendebat. militē ar
matum rectū stantē sup manū suā.
a terra vsq; ad caput suuz sola ma
nu velociter eleuabat lepozem inte
gruz aut duas gallinas vel anserē
eodebat. modicū vinū et limphatuz
bibebat. tam parē bibēdo erat q̄
semper in cenā raro plus q̄ ter bi
bē solebat. **T**enobia mltā ostruxit
et in fine rerū suarū xp̄m heredem
fecit **C**ui imperio successit lodouic⁹
filius eius vir clemētissimus circa
ānos domini. 817. **C**ui⁹ tempe ep̄i
scopiꝝ clerici singula auro texta. ⁊
exquisitas vestes et alia ornāmēta
secularia deposuerūt. **T**heodol
phus aurelianens̄ ep̄s falso apud
imperatorem accusatus. ab eodez
est custodie andegauis mancipat⁹
Cum autem vt in quadā chronica
habet in die palmarū processio iu
sta domū i qua custodiebat trans
iret. ille apta fenestra factō q̄ silen
tio pulcerrimos illos vsus a se edi
tos sciz **G**loria laus et honor tibi
sit rex chziste ꝛc. presēte imperatoze
cantauit. **Q**ui in tantū imperatozi
placuerūt q̄ ipsum a vinculis mor
absoluit ac i sede sua restituit **L**e
gati **M**ichaelis impatoris constan
tinopolitani inē cetera munera de
tulerūt **L**udouico filio **K**aroli ma
gni libros **D**ionisij d̄ gerarchia d̄
greco in latinū translatos. qui cuz
gaudio sunt recepti et mille viginti
nouem infirmi in ipsa nocte in eccle
sia eius curati sunt. **M**ortuo **L**udo
uico **L**otharius imperium tenuit
cui fratres eius scilicet **K**arolus et
Ludouic⁹ bellum indicentes. tanta

vbique facta est strages vt nlla etas
meminerit tantaz aliquando fuisse
in regno **F**rancorum **T**andem pa
cto inito **K**arolus regnat i francia
Ludouicus in germania **L**othari⁹
in italia ⁊ partē francie que ab ip̄o
Lothoꝝgia dicta ē **Q**ui postmo
dum **L**udouico eius filio imperiuz
derelinquēs ipsum habitum mona
chalem accepit **H**uius tempore vt
in quadaz alia chronica dicit. erat
papa **S**ergius natiuitate roman⁹.
qui primo **O**sporci dictus ē. sed mu
tato nomine vocatus est **S**ergius
Ab illo tempore ordinatū est vt o
mnes pape nomina mutent. **T**um
q̄a dominus his q̄s in apostolatū
elegit nomen mutauit **T**um quia si
cut mutantur in nomine. sic mutari
debent in vite perfectione **T**um ne
ille qui ad decorum officium eligi
aliquo nomine indecoro turpetur.
Huius **L**udouici tempore scilicet
Anno domini. dccclvi. vt in chroni
ca quadam habet in parochia mo
guntina malignus spirit⁹ parietes
domoz q̄i malleis pulsando ⁊ ma
nifeste loquendo ⁊ discordias semi
nādo adeo homines infestabat vt
quocunq; introisset statim dom⁹ illa
exurebat. **P**s̄bzis at letaniā agētib⁹
et aquā bñdictā spargētib⁹ inimic⁹
lapides iactabat et multos cruen
tabat **T**andem aliquando conqui
escens confessus est se quando aqua
spargebat s̄b capa talis sacerdotis
q̄i familiaris sui latitasse accusans
eū q̄ cū filia pcuratoris in p̄c̄m la
psus fuerit. **P**er idem t̄ps rex bul
garoz cū gēte sua ad fidē ouersus

bijs in domo et
hij in p̄m

tante perfectionis fuit vt maiore fi-
lio in regnum ordinato ipse habitū
monachalem accepit. Sed cum ei⁹
filius iuueniliter agens ad gentili-
tatis cultum redire vellz. resumpta
militia persecut⁹ eū cepit. Effossis
qz oculis in carcere trahit. ⁊ in reg^m
statuto filio minore habitū sacrum
resumpsit. In italia apud brixiam
tribus diebus sanguis de celo plu-
isse narratur. Per idem tps loca
ste innumcrabiles i gallijs apparu-
erunt senas habentes alas. sex pe-
des. duos dentes lapidibus durio-
res vt castroz acies turmatum vo-
lantes spaciū diurni itineris. ⁊. aut
.i. miliarib⁹ extendētes oia viridia
in herbis et arborib⁹ vastantes. q̄
vsqz ad mare britanicū pueniētes
tandem flatu ventozum in pfundū
maris demerse sunt. sed estu occea-
ni ad litus reiecte ex putredine sua
aerem corruerunt. vñ mortalitas
maxima ⁊ fames preualida est secu-
ta. ita vt fere tertia pars hominuz
interijt. Deniqz primus Otto im-
perauit anno. f. dñi. 800. Dum aut
in pascalei solennitate dictus Otto
principibus conuiuium preparassz
anteqz sederent cuiusdaz principis
filius moze pueruli ferculum de mē-
sa accepit. quem dapifer fuste pro-
strauit. Quod cernens pedagog⁹
pueri. ipsum dapiferū mox peremit.
Quem cum sine audientia cesar cō-
demnare vellet ille cesarem ad ter-
ram deiecit et suffocare cepit. Qui
cum de eius manibus vix ereptus
fuisset. ipsuz reseruari iussit. se culpa-
bilem clamans q̄ festo non detulit

vnde ipsum libere abire permisit
Ottoni primo successit Otto secun-
dus. Hic dum italici pacem septus
violaret romam venit ⁊ omnibus
pcerib⁹ et magnatib⁹ ⁊ pontificib⁹
apud gradū ecclē diuiniū grande fe-
cit. Quib⁹ epulātib⁹ latent oēs cin-
gi fecit armatis. Deinde d̄ violata
pace q̄rimoniā mouens. iubet i scri-
ptis culpabiles recitari. Quos sta-
tim ibidez decollari faciebat. alios
vero epulari satagebat. Huic suc-
cessit Otto tertius circa annuz do-
mini 982. Iste autez Otto cogno-
minabatur mirabilia mūdi. Hic vt
in quadam chronica dicitur quondā
vxoem habuit. que cuidaz comiti
se prostituere voluit. Sz cū ille nol-
let tantū facinus ppetrare illa indi-
gnata predictuz comitem apud im-
peratozē adeo infamauit q̄ euz im-
peratoz sine audientia decollari fe-
cit. Qui anteqz decollaret rogauit
vxoze suā. vt indicio candētis ferri
post mortē eum pprobaret innocē-
tem. Hic est dies in quo cesar pupil-
lis et viduis se asserit iudiciū factū
rum. Affuit et vidua mariti caput
secum portans suis in vlnis. Tunc
quesiuit ab imperatoze q̄ morte di-
gnus ē q̄ iniuste aliquem occidissz.
Qui euz priuatione capitis eum di-
gnum assereret. Illa intulit dicens
Tu es qui maritum meū ad sugge-
stionez vxoris tue innocē occidi
mandasti. Et vt me verum dicere
comprobes. hoc candētis ferri in-
dicio comprobabo. Quod Cesar
videns obstupuit ⁊ in manus femi-
ne se puniendū dedit. Interuētū ta-

men pontificū et proceꝝ inducias
.x. dieꝝ deinde viij. tercio viij. q̄rto
vi. a vidua accepit. Tunc impator
causa examinata ⁊ veritate cogni
ta vxozem concremauit. et p̄ redē
ptōne sui q̄tuoz castra vidue dedit
Que castra sunt i episcopatu limesi
et vocantur ab inducijs dieruz .x.
viij. viij. vi. **Post** hūc beat⁹ henri
cus qui fuit dux bauarie āno dñi
M.ij. impiū sūpsit q̄ stephano rege
vngarie adhuc gentili sorore suam
nomine **Heysila** i vxozē dedit ⁊ tā
ip̄m regem q̄ totā eius genteꝝ ad
chzisti fidē ouertit. **Qui** **Stephan⁹**
tante religionis fuit vt multozꝝ mi
raculoꝝ glā ip̄m illustrem reddide
rit. **Hic** **Henric⁹** et vxoz eius **Kuni**
gundis v̄gines p̄manserunt ⁊ celiv
bem vitā ducentes in pace quieue
runt. **Huic** successit **Conradus** q̄
dam dux francoꝝ qui neptem san
cti henrici duxit in vxozem. **Hui⁹** tē
pore visa ē i celo trabs ignea mire
magnitudinis sup solē iaz ad occa
sum vergētem currere. et ad terraz
cadere. **Hic** quosdam ep̄os de yta
lia eiecit. **Et** qz mediolanens̄ archi
ep̄s d̄ vincul⁹ fugit s̄burbia medio
lani incēdit. **Die** v̄o p̄thecostes cū
imperator i parua ecclesia secus v̄z
bem coronareē ad missam taz gra
uia tonitrua fulgura qz fuerunt. vt
aliqui mente excederent. aliqui spi
ritum exalarent. **Bruno** v̄o ep̄s
q̄ missam cātabat et secretarius im
peratoris cū alijs dixerunt se inter
missarum solennia vidisse sanctum
Ambrosiuz imperatoꝝi comminan
tem. **Hui⁹** **Conradi** tempore anno

dñi **M. lxxv.** comes **Lupoldus** vt in
quodaꝝ chronica dicit iram regis
metuens cum vxoze sua i siluam fu
giēs in quodā tugurio latitabant.
In qua silua duꝝ cesar venareē no
ctē supueniēte in eodē tugurio ip̄m
oportuit hospitari. **Cui** hospita p̄e
gnans vicina qz partui decēter vt
potuit strauit ⁊ necessaria ministra
uit. **Eadeꝝ** nocte mulier pepit ⁊ vo
cem z̄ ad se venientē cesar audiuit
Conrade. hic puer p̄genit⁹ gener
tuus erit. **Mane** ille surgens duos
armigēos siue secretarios ad se vo
cauit ita dicens. **Ite** et puerulum il
lum de manib⁹ matris violēt au
ferte et per medium scindentes cor
eius mihi portate. **Conciti** illi eun
tes de gremio matris puerū rapue
runt. **Quem** vidētes elegantissime
forme misericordia omoti ip̄sū sup
quodaꝝ arbozem ne a feris deuo
rareē reposuerunt. et lepozem scin
dentes cor ei⁹ cesari detulerūt. **EO**
dem die dū quidā dux inde transi
ret et puerum vagientē audiret. cū
ad se duci fecit. **Et** dū filium nō ha
beret vxozī attulit et nutrirī euz fa
ciens. a se de vxoze sua genitum eē
finxit ⁊ **Henricū** vocauit. **Cū** ergo
iam creuisset erat corpe pulcerrim⁹
ore facund⁹ et oib⁹ graciosus. quē
cesar tā decorum et prudentem vi
dens a patre ip̄m petijt et in curia
sua manere fecit. **Sed** cum videret
puerum omnib⁹ graciosuz. et ab o/
mnib⁹ omendari. dubitaē cepit ne
post se regnaret. ⁊ ne iste sit ille quē
occi di mandauerat. **Molens** igit̄
esse securus l̄as manibus suis scri

ptas p euz vxori dirigit in hūc mo-
dum **I**nq̄ntū est tibi cara vita tua.
mor vt litteras istas receperis pu-
erum hunc necabis. **D**uz ergo per-
gens in quadam ecclesia hospitat⁹
fuisse. et fessus super bancum quie-
sceret ⁊ bursa in qua erāt littere de-
pēderet. et sacerdos curiositate du-
ctus bursam aperuit. ⁊ literas sigil-
lo regis munitas videns ipsas sal-
uo sigillo regis aperuit ⁊ legēs sce-
lus abhorruit. radēs subtiliter qđ
dicebat **I**stum necabis scripsit. **F**i-
liāz meā in vxorē istī dabis **C**unqz
regina lras sigillo imperatoris mu-
nitas videret ⁊ de manu imperato-
ris scriptum eē cognosceret conuo-
catis p̄ncipibus nupcias celebra-
uit. et filiam suāz eidem in vxorē de-
dit q̄ nupcie aq̄sgrani celebrate sūt
Cū autē a dicentib⁹ cesari narraret
qđ solenniter fuissent filie sue nupcie
celebrate **I**lle obstupescit a duo-
bus armigeris. duce et sacerdote
veritate compta dei ordinacōi nō
resistenduz esse vidit ⁊ ideo p̄ pue-
ro mittens esse suuz generuz appro-
bauit et post se in imperio regnare
instituit **I**n loco autez vbi puer hē-
ricus nat⁹ fuit nobile monasteriuz
edificatum est qđ vsqz hodie **U**r-
sania nominatur. **I**ste henric⁹ om-
nes ioculatores a curia remouit. ⁊
que his dari consueuerat pauperi-
bus erogabat **H**uius tempore tā-
tum scisma in ecclesia fuit. vt tres i-
summos pontifices electi essent. **A**-
quodam tandem p̄sbitero nomine
Graciano magna illis data pecu-
nia eidem cesserunt. et ipse papatū

obtīnuit **H**ic henricus dum pro se
dādo scismate romā pgeret **G**raci-
nus ei obuians auream coronam
sibi obtulit vt p̄piciuz sibi haberet
Iste at cūcta dissimulās synodo cō-
uocata gracionū d̄ symonia ouicit
et aliū sbrogauit **I**n libro tñ boni-
zi. q̄ misit ip̄e ad comitissam nomie
Mathildā d̄ q̄ cū p̄didit p̄sbite sim-
plicitate ductus pontificatum sibi
p̄ pecuniam adquisierit vt scismati
obuiaret ipse postmoduz errozē su-
um cognoscens se ipsum suadente
impatore deposuit **P**ost hunc **H**ē-
ricum henricus terci⁹ impauit **H**u-
ius tempore **B**runo in papā eligi-
tur ⁊ leo vocatur. **Q**ui dum ad ca-
pescendam sedem apostolicam ro-
mam tenderet audiuit voces ange-
loz canētium. **D**icit domin⁹ **E**go
cogito cogitationes pacis ⁊c **H**ic
de multis sanctis vitaz composuit.
Hoc tempore p̄ berēgariuz turba-
ta fuit ecclesia qui asserebat corp⁹
et sanguinem christi non vere sed
figuratiue esse in altari **C**ōtra quē
scripsit egregie lāfrācus p̄ior bec-
censis qui fuit magister anselmi cā-
tuariensis. **D**einde henricus. iij.
imperauit. **A**nno domini M. lviij.
Cuius tempore maxime floruit lā-
francus p̄ior monasterij beccens̄
Ad cuius eximiam doctrinam con-
uolauit de burgūdia anselmus p̄-
modum multa virtute et sapientia
adornatus et ei in p̄ioritate suc-
cessit **S**ub hoc tempore hierusalez
a saracenis capta. a fidelibus recu-
perata est **O**ssa beati **N**icolai ap̄d
barensem urbem translata sunt de

quo inter cetera legit q̄ cuz in qua
dam ecclesia que dicitur crux subie
cta sancte Marie & caritate nondū
beati Nicolai noua historia canta
retur fratres priorem. vt eā cātare
liceret instanti⁹ exorabāt. Qui nul
latenus adq̄scens dixit. incongru
um esse mozem pristinū nouitatib⁹
immutare. Cūq; adhuc fratres in
starent ille indignat⁹ respondit. Re
cedite a me fr̄es nunq; a me licen
tia concedet vt noua canica. imo
iocularia quedaz in ecclesia mea
decantentur. Adueniēte noua festi
uitate eiusdem. fratres cum quadā
tristitia matutinarum vigiliis per
egerūt. Cūq; omnes se in lectis re
cepissent. ecce Nicolaus priori visi
biliter terribilis apparuit. Quem p
capillos a lecto abstrahens dormi
torij pauimento collisit. incipiēs q;̄
antiphonā. O pastor eterne. per sin
gulas vocū differentias virgis q̄s
i manu tenebat grauissimos ictus
super dorsuz patientis ingeminās
per ordinez morose canendo ad fi
nem vsq; perduxit. Qui cum omnes
suis clamoribus excitasset semiuu⁹
ad lectulum deportatur. Tandem
ad se veniens ait. Ite et hystoriam
nouam sancti Nicolai amodo can
tate. ¶ Hoc tempore ex molisinen
si cenobio vigintiun⁹ monachi cuz
abbate suo Roberto cistercij solitu
dinez aduētes vt ibi regule sue p
fessionem districtius obseruarent.
nouum ordinē ex veteri instituerūt
¶ Hildebrandus prioz cluniacens̄
factus papa et Gregorius vocat⁹
est. hic dum in minoribus consueu

tus legatione fungeretur apud lu
gouum Episcopum ebronicensē
de symonia miraculose cōuicit. Nā
dum ibidez archiepiscopus omnes
accusatores suos corumpēt. & cō
uinci non posset. Legatus autez vt
Gloria patri et filio et spirituisācto
diceret imperauit. Ille Gloria pa
tri et filio expedite dicebat. Spiritui
vero sancto dicē nō poterat. Quip
pe quia i spiritum sanctum peccau
erat. Qui peccatum suum confitens
mox vt depositus esset. clara voce
spiritum sanctum nominauit. Hoc
miraculū refert Boius in libro ad
comitissam Matildam. • Mortuo
Henrico .iiij. Spire et cum alijs re
gibus sepulto. hunc versum Henri
ci in epitaphio habent. Filius hic.
pater hic. auus hic. proauus iacet
istic. Huic successit Henricus quin
tus anno domini. M. cvii. qui papā
cum cardinalib⁹ cepit et eos dimit
tens inuestituram episcopozum et
abbatum per anulum et baculum
pastozalez accepit. Sub hoc tem
pore Bernhard⁹ cū fr̄ibus suis ci
sterciū ingredit. ¶ In parochia Le
gienti porca porcelluz faciē homis
hntem enixa ē. Pul⁹ galline q̄ozu
pes nat⁹ ē. Lothari⁹ successit He
rico. cui⁹ tpe mlt̄ quedā i hispania.
monstrū bis gemini corpis ē enixa
auerfis vultib⁹ et corpibus sibi co
herens. añ q̄dez effigies erat hois
integra. corpis q;̄ mēbroz ordine
distincta. retro dō facies canis cor
poris & mēbroz pprietate integra
Post hūc regnauit Conradus an
no dñi. i. 138. Eo tempore Hugo

de scō victore doctor excellētissim⁹
et oī scia sūmus ⁊ religione deuor⁹
obiit de quo referūt q̄ cū infirmita
te vltima laboraret et nullū cibum
retinere posset corp⁹ tñ dñicuz sibi
dari cū multa instancia postulauit
Tunc fr̄es eius turbacionē sedare
volentes simplicem hostiam instar
corpis dñici sibi detulerūt. **Q**uō ille
p̄ spūm recognoscēs ait. Misereatur
vr̄i dñs fr̄es cur me deludere volu/
istis. **I**ste enī non est dñs me⁹ quez
deportasti. **M**ox illi stupefacti cucur
rerūt et sibi corp⁹ dñicū detulerunt.
Sz ille videns q̄ recipe nō valeret
elevatoris in celū manibus sic orauit.
Ascendat filius ad patrem et spūs
ad deuz qui fecit illuz. **E**t inter hec
verba spūm exalauit ⁊ corp⁹ domi
ibidez disparuit. **E**ugenius abbas
sancti anastasi papā cōstituit. qui
ab vr̄be expuls⁹ eo q̄ senatores ali
um creauerūt gallias venit et bern
harduz ante se misit. qui viam dñi
predicabat et multa miracula faci
ebat. **H**ilbertus porretanus floze/
bat. **F**ridericus nepos conradi im
perauit anno domini. **M**Cliij. **T**ūc
etiam floruit magister petrus lom
bardus ep̄us parisiens̄ qui librū sē
tenciāz. **G**losas psalterij et episto
larum pauli vtiliter cōpilauit. **E**
tempore. tres lune in celo vise sunt
et in medio figura crucis. nec mul
to post vise sunt tres soles. **T**unc a
lexander i papā canonice ē electus
Contra quē **O**ctavian⁹ ioh̄es cre
men̄s titulo sancti calixti ⁊ ioh̄es p
strumeten̄s successiue ad papatum
eliguntur ⁊ fauore impatoris fulci

untur durauit enim hoc scisma an/
nis. decem et octo. **I**ntra q̄ temp⁹
theutonici qui apud thulsculanum
pro **I**mperatore morabantur. **R**o
manus apud montemportuz inua
dunt ⁊ totidem a nona vsq̄ ad ve
sp̄as occiderunt. vt nunquam ex
romanis tot milia sint occisa. **L**icet
tēpore hanibalis tot occisi sint vt
tres cophinos anuloruz quos de
digitis procezz occisorū idem hani
bal extrahi fec. cartaginez destina
uit. **Q**uoruz multi apud sanctuz ste
phanuz ⁊ sc̄m laurentiū sepulti sūt
et habēt hoc epitaphiuz. **M**illedecē
decies et sexdecies q̄q̄ sem. **I**m
pator. **F**rederic⁹ dū terrā scām visi
tassz et i fluie quodā lauareē ibidē
necatus fuit. **V**el vt alij asserunt
equo suo impingēte i aquā cecidit
ibiq̄ interiit. **H**uic successit heinric⁹
filius eius anno domini. **M**Cxcix.
Eodem tpe tāte pluuie cū tonitru
is et fulminibus ⁊ tēpestatib⁹ facte
sunt. quantas nulla meminit hoīm
antiquitas. lapides ei ad q̄titate
ouoz quadraguli mixti cū pluuia
de celo cadētes arbores et vineas
et segetes destruxerunt et multos
homines occiderūt. **C**orui q̄q̄ ⁊ q̄
plures aues p̄ aera i hac tēpestate
volantes vise sūt carbonēs viuos
in rostro portare et domos incēde
re. **C**ōtra romanā ecclīaz semp tirā
nidem exercuit. **E**t ideo eo mortuo
Innocenti⁹. iij. ne frat̄ ei⁹ philippus
pmoueretur se opposuit. et **O**ttōni
filio ducis **S**axonie adhesit ⁊ eum
aquisgrami in regem almanie coro
nari fecit. **E**o tpe duz plures ba

rones francie p liberatione tre san
cte vltra mare pgeret constantino
polim ceperunt. **H**is tpebus ordines
predicatorum et minorum orti sunt. **I**nno
centi. iij. legatos ad philippum re
gem francozum misit vt terra albigen
tium inuaderet et hereticos deleteret
Qui oēs capiēns concremari fecit
Denique Innocenti. iij. **O**ttonē im
peratorem coronauit. et vt iura ecclē
saluaret ab eo iuramentum exegit.
Qui statim ipso die contra iuramen
tum venit. nec non et romipetas expo
liari fecit. **U**n papa eum excoicauit
et ab imperio deposuit. **E**t eo tpe
fuit sancta **E**lisabet filia regl. vnga
rie que fuit vxor lantgrauis thurin
gie et hassie. que inter alia innume
ra miracula. i. mortuos suscitauit
ac cecum natuz illuminauit. **D**e cu
ius corpore vsq; hodie oleum fluē
phibet. **O**ttonē deposito **F**rede
ricus **H**enrici filius eligi et ab **H**o
nozio coronatū q̄ leges optimas p
libertate ecclē et contra hereticos edi
dit. **H**ic sup omnes diuicias et glā
abundauit. h̄ eis in supbia abusus
fuit. **N**am tyrannidē contra ecclēsiā
exercuit. et duos cardinales vincu
lauit. et prelatos quos **G**regorius
nono ad exiliū euocauit capi fecit.
et ideo ab ipso excoicatur. **D**enique
Gregorius multis tribulationib;
pressus moriē. et Innocenti. iij. na
tione Januens conciliuz apud **L**u
gounū euocans ipm impatorem de
posuit. **Q**uo deposito et defuncto
sedes imperij vsq; hodie vacat.

De dedicatione ecclesie

Dedicatio ecclesie solēni
ter inf alias festiuitates
ab ecclā celebrat. **E**t qm̄
duplex est ecclā siue tem
pluz. s. materiale et spūale. **I**deo de
huius templi duplicis dedicatione h̄
breuiter agendū. **C**irca dedicatiō
nem autem templi materialis tria
videnda sunt. **P**rimo q̄re dedicatiō
siue consecrat. **S**ecundo q̄liter consecrat.
Tertio p quos pphanat. **E**t qz in
templo duo sūt q̄ consecrant. s. altare
et ipm templū. i. o. pmo videndū est
q̄re consecrat altare. scdo q̄re templū
Altare aut consecrat ad tria. **P**rimo
ad sacramentū dñi offerendū. **D**eñ.
viij. **E**dificauit **N**oe altare dño et
tollēs de cunctis volucrib; et peco
rib; mūdis obtulit sup altare. **H**oc
aut sacramentū est corp; et sanguis
christi q̄ in memoriā passionis dñi
ce immolam;. iuxta qd̄ pcepit nob;
.d. **H**oc facite in meā commemoratio
nē. **H**abem; enim eplex memoriale
dñice passionis. **U**nū in scripto. scz
passio christi in imaginib; figurata
et hec hz fieri q̄ntū ad visū. **I**psa ei
crucifixi imago et alie imagines in
ecclā sūt ppter rememoracionez et
excitandaz deuotionē et instructio
nē qz sunt q̄ libri laicozum. **S**ecdm me
moriale dñice passionis habemus
in d̄bo. s. passio christi predicata. **E**t
hz fieri q̄ntū ad auditū. **T**ertiu in
sac̄o. s. passio taz signant̄ exp̄ssa in
q̄ corp; et sanguis xpi veracitē cōti
nent et p nob offerē. **E**t h̄ memoriale
hz fieri q̄ntū ad gustuz. **S**i ergo af.